

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Weende Hij over haar

'En als Hij nabij kwam, en de stad zag, weende Hij over haar.'

Lukas 19:41

Ze zien in de Heere Jezus wel een koning maar niet de Vorst van vrede uit Psalm 72.

De Heere Jezus komt tot Jeruzalem als koning en wordt als zodanig toegejuicht. Dit is door Hem zo gewild en bestuurd. Maar terwijl iedereen juicht, weent de Heere Jezus. Er staat in de grondtaal een sterk woord: in snikken uitbarsten. Het is het verdriet dat baan breekt wanneer er een dode te betreuren is. Waarom weent Christus?

De Heere Jezus is naar Jeruzalem gereisd om Zijn werk te voleindigen. Hij zal Zijn weg van vernedering gaan tot het einde: de dood des kruises! Wie van de juichende massa verstaat dit? Trouwens, verstaan wij het, dat de Christus moet sterven vanwege *mijn* zonden en vervloeking? Wanneer we iets hebben leren zien van onze zonde en schuld dan zullen we niet op deze wijze, als het volk nu doet, juichen. Er mist namelijk iets in. De echte erkenning van Christus. Dit blijkt wel uit de woorden die de Heere Jezus verder uitspreekt: *'Och, of gij ook bekendet, in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen.'* Het is waar, ze moesten juichen, de stenen zouden anders gejuicht hebben. Maar het is voor de eeuwigheid wel te kort. Ze zien in de Heere Jezus wel een koning maar niet de Vorst van vrede uit Psalm 72. Het is verborgen voor hun ogen. Ze zien hem wel, maar niet zoals Hij is en wil zijn voor een verloren zondaar. Zijn verdriet betreft dan ook de miskenning en verkeerde verwachting die de mensen van Hem hebben.

Nee, Hij weent niet over Zichzelf,

nu niet en later ook niet (Luk. 23:28-31). Hij weent over *haar*: Jeruzalem. In ongeloof verwerpen zij deze Koning Die Zich vernedert tot de dood des kruises. Hierover zullen de oordelen des Heeren komen. Daarom weent de Heere Jezus. Hij heeft geen lust in onze dood maar daarin dat wij ons bekeren en leven. De genadetijd wordt nog verlengd, maar het gaat wel dringen!

Wat zien we hierin de noodzaak van het werk van de Heilige Geest. Maar ook, wat een troost dat de Heere juist in deze laatste periode van Zijn leven waarin onze blindheid ten aanzien van Zijn Persoon, weg en werk zo openbaar komt, de Trooster beloofd heeft. Die zal Christus verheerlijken! We zijn aangewezen op het werk van de Heilige Geest. We moeten ontdekt worden aan de peilloze diepte van onze schuld om geholpen te willen worden door een bereidwillige en algenoegzame Zaligmaker, Die Zich vernedert heeft tot de dood des kruises. Wie verstaat hier iets van voor eigen hart en leven?

Velen juichen. De Heere Jezus weent. Is er dan niemand die Hem ziet zoals Hij werkelijk is? Van ons uit gedacht en gesproken is er niemand. Maar genade verandert mensen. Dan leer ik Hem nodig krijgen en ook kennen zoals Hij voor een verloren zondaar wil zijn. Er is een heerlijke geschiedenis opgetekend in Gods Woord waaruit blijkt dat door Woord en Geest de dingen anders komen te liggen in het leven. Maria, de zuster van Lazarus, zalfde de Heere Jezus. En

Hij zei daarop: *'Zij heeft dit bewaard tegen den dag Mijner begrafenis.'* Zij had aan Zijn voeten gezeten. Zijn woorden gehoord en verwerkt. Hij heeft immers niet gezwegen over Zijn reis naar Jeruzalem en het doel waarvoor Hij gekomen is. Wat een getuigenis dat zij Hem gezalfd heeft! Zij heeft zich zeer verheugd om haar gekomen Koning, Die rechtvaardig is en een Heiland, arm en rijdende op een ezel. Mogen wij ook zo op deze Koning zien en Hem volgen op Zijn lijdensweg? Over zulken weent de Heere Jezus niet maar heeft Hij vreugde.

A. Hoekman

"Of wij bekeerd worden als deze moordenaar, of wel dat wij van jongs af worden ingewonnen voor de dienst des Heeren, maar enerlei is het wezen en daarom ook de openbaring der waarachtige bekering. Zij vangt aan met een hartelijk leedwezen over de zonde, en dat wel uit de inwendige erkenning van Gods hoogheid, heiligheid, rechtvaardigheid en dienenswaardigheid."

G. Wisse,
De zeven kruiswoorden

Werk op het eiland Kreta

Titus 3:12-15

Voortgang van het werk

Paulus is met zijn schrijven gekomen tot het slot van zijn brief. Zoals we bemerkt hebben kunnen we van deze brief veel leren. Voor het beëindigen van de brief geeft Paulus aan Titus enkele persoonlijke mededelingen. Paulus weet dat Titus' werktijd een einde zal nemen. Vandaar het volgende. Een of twee medewerkers van Paulus worden door hem naar Kreta gezonden. Als eerste wordt

genoemd Artemas. Van hem weten we niets. Alleen de betekenis van zijn naam. Geschenk van Artemas of van Diana, de godin van de Efeziërs. Naar de naam van de godin is hij vernoemd. Maar bij die naam is het niet gebleven. Hij heeft de genadenaam gekregen: christen. Tevens is hij een metgezel van Paulus geworden. Wat doet genade veel. Naar het welbehagen van de Heere. Er wordt ook gesproken over Tychicus. Een zeer

gewaardeerde medewerker. Paulus had hem hoog staan. Hij was afkomstig uit Asia. Hij was nauw bij het zendingswerk betrokken. In hem schitterde ook het genadewerk van de Heere en de liefde tot 's Heeren koninkrijk. Naar dat de mogelijkheid zal zijn zal Paulus of Artemas en Tychicus beide of afzonderlijk naar Titus sturen. Wat ging Paulus serieus te werk. Hij ging nauwkeurig na wie hij naar gemeenten of een zendingsterrein moest zenden. Is men op het eiland gearriveerd dan moet Titus zich haasten tot Paulus te komen. Paulus bevond zich in Nikopolis. Een stad in Epirus. Gelegen aan de Adriatische Zee. Een havenstad. Daar wilde Paulus overwinteren. Want in de wintertijd was varen uitgesloten. Waarschijnlijk wilde Paulus daar mede in het bijzijn van Titus een reis naar het westen voorbereiden. In het komende voorjaar zou de reis moeten plaatsvinden. Altijd was Paulus werkzaam. Bij het geschreven woord aan de Korinthiërs 1 Kor. 15:58 voegde Paulus zelf de daad. Zo hoort het! Woorden en daden horen bijzonder bij een dienaar samen te gaan. Twee werkers waren reeds onderweg naar Kreta. Mannen van betekenis. Zij kunnen van dienst zijn. Het welzijn van de gemeenten op het eiland ging Paulus ter harte. Als eerste heeft Paulus het over Zenas. Gelet de betekenis van zijn naam, geschenk van Zeus, kunnen we aannemen dat hij van afkomst een heidense jurist was. Hij wist zich nu één met Apollos. Beide stonden in dienst van de Heere. Apollos was een begaafd prediker. Verschillende malen lezen we van hem. In het boek Handelingen en de brieven van Paulus. Een man van betekenis voor het zendingswerk. Ook van dienst voor opbouw van ontstane gemeenten. Op doorreis zouden beiden Kreta aandoen en waarschijnlijk zouden zij ook de brief aan Titus meebrengen. In

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie opgenomen over Lukas 19:41 'En als Hij nabij kwam, en de stad zag, weende Hij over haar': "Weende Hij over haar". Ds. M.C. Tanis schrijft over Titus 3:12-15 "Werk op het eiland Kreta". Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een column getiteld "Zeer heerlijke dingen". Ds. P. Roos levert een artikel over kritiek op de prediking. Ds. K. Hoefnagel schrijft over de toepassing in de prediking. In de rubriek 'Sprekend verleden' een bijdrage over Arnoldus Rotterdam. Verder enkele persberichten en boekbesprekingen.

Ds. P. den Butter

Ds. P. den Butter is de laatste tijd erg zwak. De leukemie heeft opnieuw de kop opgestoken. Medicijnen worden toegediend om de ziekte te bestrijden. Deze behandeling vergt in lichamelijk opzicht veel van ds. Den Butter. We hopen van harte dat de aangewende middelen gezegend mogen worden en dat ds. den Butter nog wat herstellen mag om te mogen dienen in de kerken en te mogen schrijven voor ons blad. We wensen hem en zijn vrouw van harte sterkte toe in deze weg en bovenal de nabijheid des Heeren.

Overlijden ds. J. Veenendaal

Op nog betrekkelijk jonge leeftijd van 64 jaar overleed ds. J. Veenendaal na een ernstig ziek-zijn. In het verleden mocht hij in 'onze' gemeenten dienen en voorgaan. We denken met name aan de gemeenten van Barendrecht, Katwijk en Elburg. We hebben de begrafenis bijgewoond. Ds. Budding, vriend van de overledene, sprak in de kerk op indringende wijze over de rijke man en de arme Lazarus. De laatste tijd van zijn leven was moeilijk voor ds. Veenendaal, zowel lichamelijk als geestelijk. Kort voor het sterven is gebleken dat de Heere niet laat varen de werken Zijner handen. De Heere sterke mw. Veenendaal, haar kinderen en kleinkinderen.

Ontmoetingsdagen

We willen u alvast de data doorgeven van de komende ontmoetingsdagen. Zaterdag 10 april D.V. in Werkendam en zaterdag 18 september(!) D.V. op Urk. Op zaterdag 10 april hopen in Werkendam te spreken de predikanten M. Vlietstra, L.W. v.d. Meij, J.M.J. Kieviet en A. Hoekman over de gelijkenis van de zaaier, Matth. 12.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 1 april verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 25 maart.

AvH

verband met zijn komst lezen we een bijvermelding. Van betekenis zelfs voor alle tijden.

Zorg tijdens het werk

Paulus schrijft: Geleid hen beiden zorgvuldig opdat hun niets ontbreke en dat ook de onzen leren goede werken voor te staan tot nodig gebruik opdat zij niet onvruchtbaar zijn (vs. 13b en 14). Titus zelf moet voor zover het in zijn vermogen ligt de beide mannen helpen. Met geld en levensmiddelen, zorg en gastvrijheid. Maar niet alleen Titus moet zich inzetten tot hulpvaardigheid, maar ook de gemeenteleden. Met 'de onzen' bedoelt Paulus allen die tot het christelijke geloof zijn gekomen en zij moeten zich inspannen om goede werken te doen. Goede werken zijn voor hen het bieden van materiële hulp en diensten zijn zaken die dienen tot het welzijn van de medemens en de voortgang van het evangelie. Christelijke naastenliefde en dienstbetoon mogen niet ontbreken. Ook dit is een les voor vandaag. Titus staat er niet buiten. Zoals we weten. De man op de preekstoel mag zijn portemonnee niet dichthouden en behoort naar de Schrift te geven en te doen wat mogelijk is. De

praktijk van het christelijk leven moet een predikant eigen zijn. Iets van het levensbeeld van Jezus Christus mag niet onbekend zijn.

Zegen voor het werk

Zoals gewoonlijk eindigt elke brief van Paulus met een zegen-groet. Geen formaliteit maar een levenszaak. Een zaak waarbij en waardoor hij zelf leefde. Wat Paulus schreef willen we lezen. Die met mij zijn groeten u allen. Groet ze die ons liefhebben in het geloof. De genade zij met u allen. Amen (vs. 15). Wanneer we de groet lezen valt iets op. In andere brieven, denk aan de Romeinenbrief, worden verschillende personen genoemd. Nu niet. Paulus schrijft nu: die met mij zijn. Paulus bedoelt allen die meewerken in en voor het Koninkrijk des Heeren groeten je. Was er wederzijdse kennis, het is onbekend. Maar dit kunnen we wel zeggen: wie geestelijk leven kent en hoort van geestelijk leven zegt: geef de groeten door. Onbekend maakt door het horen van het heil des Heeren bemind. Er ontstaat verbondenheid. Gelijk ook Paulus in zijn zwanenzang laat horen. De kroon der rechtvaardigheid ontvang ik op de grote dag niet

alleen maar ook allen die 's Heeren verschijning hebben liefgehad (vs. 8). Die ware oecumene is er nog. Paulus schrijft verder iets waar we niet overheen mogen lezen. Groet ze die ons liefhebben in het geloof. Paulus denkt aan allen die zich in het ware geloof met Paulus en de zijnen verbonden voelen en daarom hen liefhebben. Het waren geen gewone vrienden. Het waren geloofsvrienden. Ze kenden de gemeenschap der heiligen. Gelijk als dat beschreven staat in zondag 21 van de catechismus. Een spiegelbeeld voor ons. Wanneer nu Paulus zijn brief beëindigt, dan doet hij dit niet slechts met een wens, maar met een zaak waar hij zelf niet buiten kan. De genade des Heeren, grondwoord van het Koninkrijk der hemelen. Een heilszaak voor leven en sterven. Het daaraan toegevoegde woord 'amen' mogen we niet overslaan. In dat woord klinkt autoriteit. Wat geschreven is, is waar en zeker. Daarom heeft ook deze brief een plaats in de kanon van het Nieuwe Testament. En zo is de brief ook van betekenis voor ons.

M.C. Tanis

Christelijke naastenliefde en dienstbetoon mogen niet ontbreken. Ook dit is een les voor vandaag.

Kerkelijk actueel

Kritiek

Deze keer geef ik graag aandacht aan wat Jan van Amerongen schreef in het Kerkblad voor het Noorden. Onderwerp van het artikel: "Zwakke voordracht, slechte preek en verder deugt er niets". Hij geeft als zijn visie op de zaak: "De meeste kritiek op de kerkdiensten komt van mensen die doordeweeks het minste contact met God hebben". Laat het voor onze broeder een bemoediging zijn dat "Bewaar het Pand" hem in deze conclusie bijvalt.

Hij spreekt over onderhuidse onvrede en openlijke kritiek. Iedere kerkenraad en elke gemeente weet er wel van. Het gaat hier niet om een opbouwende kritische instelling, die er zijn mag. Bedoeld wordt kritiek waardoor de kerk en de preek worden afgebroken. Volgens van Amerongen komt dat

dus bij mensen vandaan die geen geloofsleven en geloofskracht uitstralen. Velen zullen met hem dat vermoeden delen. De eerste conclusie die ik trek is dan dat predikanten en kerkenraden druk zijn met allerlei nutteloze zaken. Dan houden we vergaderingen en pastorale

gesprekken over dingen, die we eigenlijk allemaal wel weten en waarvoor een andere oplossing is. Dan ligt de oorzaak niet allereerst en alleen bij de preek, maar ook bij de hoorders. Een tweede conclusie zou dan zijn dat de vele veranderingen die tot stand gekomen zijn inzake liturgie en prediking, geen winst zijn, maar enkel verlies. Het had immers geen enkel nut? En dat blijkt ook vrijwel altijd. Er zijn mensen in een gemeente die jarenlang met de kerkenraad spreken over vernieuwingen en aanpassingen inzake de liturgie en de kerkdiensten. Het gevolg is dramatisch: als

Het gaat hier niet om een opbouwende kritische instelling, die er zijn mag.

Alle aanpassingen hebben ons niet dichterbij gebracht, maar zij hebben ons van de bronnen verwijderd.

een kerkenraad daaraan toegeeft, gebeurt het niet zelden dat de kritische leden toch nog afhaken, nadat zij de gemeente in de grootst mogelijke onrust gebracht hebben, waardoor de trouwe lustersaars zich ook niet meer gelukkig voelen in de kerk.

Bekering

Welke remedie moet er gevonden worden als de kritiek oprijst? Dat deze kritiek er is, behoeft geen betoog. Het gaat immers wel om een probleem. Het is ook voor die kritische leden zelf een bijna onhoudbare situatie. Het werpt duisternis over hun ziel en verstikt het geloof. Hoe kunnen zij hiervan verlost worden? En dat geldt dan niet alleen hen, maar het geldt vrijwel ieder lid op zijn tijd. Er is een algemeen gevoel van onvrede met de kerk en de kerkdienst. Hoe kunnen we mensen verlossen van hun negatieve kijk op de dienst van God?

Van Amerongen geeft het volgende advies: "Ga eens wat vaker bij de hemelse Vader en de gemeente op bezoek en maak er bij voorkeur een dagelijks feestje van". Dat zie ik toch anders. Maar laat ik de hoofdlijn dan oppakken die misschien bedoelt te zeggen: Tracht uw geestelijke leven te verdiepen en echt inhoud te geven. Het moet van binnenuit komen, of nee, het moet van Boven komen. Er is bekering nodig en een waarachtig levend geloof. Een feest, dat zeker ook, maar allereerst wel aandacht voor de rouwklacht uit bijvoorbeeld Zacharia 12:10. Het gaat om de uitstorting van de Geest der genade en der gebeden en daarin ligt de bron van alle herstel. Gelukkig ook maar, want als wij het zouden moeten doen, kwam het niet goed. Vanuit onze eigen bronnen blijven we allemaal steken in de vragen en de moeiten. Maar de Heere kan in de nood van onze tijd nog wonderen doen.

Vanuit het moderne of postmoderne levensgevoel zal inderdaad de preek als onwerkelijk ervaren worden. Maar als we de nood van het zondaarsleven gaan inzien, wordt er ook anders geluisterd. Dan zitten we niet in de kerk met een glaatsuitdrukking, die ge-

tuigt van een onwennig gevoel in de kerk. Is er honger in de bank? Wil de mens van nu nog geheel afhankelijk zijn van de genade Gods? Dat kan alleen als hij een bedelaar werd en alle rechten verloor. Dat zijn zaken, die haaks staan op de lifestyle van deze tijd. Wij allen ervaren dat in ons eigen leven. Maar geven we eraan toe of willen we ons laten gezeggen door het Woord van God?

Nu is dit schrijf, is het dinsdag 9 maart. Morgen is het biddag. In de voorbereiding daarop werd het me persoonlijk een voorrecht en een wonder dat we deze dag weer mogen beleven. Tegelijk daarmee werd het me een zaak van schaamte dat ik het zo vaak gewoon vind, zonder de glans van het Evangelie van Gods genade. Die schaamte zullen we als kerken allen moeten beleven. We hebben nog grote voorrechten en wat doen we daarmee? Dan wordt het onze schuld als de preken van de zondag aan ons voorbij gaan, zonder echte uitwerking. Wij zijn van het heilspoor afgegaan. Zou het de wet nog zijn, dan kon je het nog verklaren. Maar we hebben de Springader van levend water verlaten en ons gebroken bakken uitgehouden. Niet wij moeten de mond vol hebben van kritiek op het Woord en de vertolking daarvan, maar het Woord stelt ons onder kritiek. Dat is veel ernstiger. Dat roept op tot boete en berouw. Ook in deze lijdensweken.

Dan heeft echter ook de prediker die bekering nodig. Ik stelde reeds vast dat alle aanpassing onze kerken heeft beschadigd en het Woord heeft belemmerd. Alle aanpassingen hebben ons niet dichterbij gebracht, maar zij hebben ons van de bronnen verwijderd. Als we het gemak zien waarmee experimenten op de rails gezet worden, om de gunst van de hoorder of de aandacht van de gemeente te trekken, dan is er dringend bekering nodig op de kansels. Ook al zijn de bedoelingen nog zo goed.

Paulus riep het Timotheus toe: "Schaam u dan niet het getuigenis van onze Heere" (2 Tim 1:8). Dat vermaan geldt ook ons in deze tijd. Blijf toch gewoon preken over

de kern van het Evangelie, over Hem Die de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid is. De bewogenheid van veel predikers met de moderne hoorder uit de wereld is te prijzen, maar is er ook het ontzag voor het heilig Woord van God? Dat laatste moet toch boven drijven?

Juist door toe te geven aan de kritiek van de Jood en de Griek, werken we het verval van de kerk in de hand. De mensen zullen uiteindelijk niet naar de kerk komen voor een aangepaste en een verwaterde boodschap. Buitenissige dingen in de kerk verliezen binnen de kortste keren hun aantrekkingskracht.

Als een kind

Ik licht in dit verband er één veelgehoorde klacht uit over de preek. Deze is dan voor velen te moeilijk. Velen kunnen de dominee niet volgen in zijn verklaring van het Woord. Het gevaar bedreigt dan de voorgangers dat zij te veel rekening gaan houden met de zwakte van de hoorders. Het Woord moet zo eenvoudig mogelijk verklaard worden, dat wel, maar de diepte mag daar niet onder te lijden hebben. Het gaat erom de moeilijke zaken eenvoudig te verklaren.

Men beroept zich vaak op de woorden van de Zaligmaker dat we moeten worden als een kind. Niet te moeilijk dus. Een kind moet alles kunnen begrijpen. Het werd wel verkleuring genoemd. Maar is dat de bedoeling? Een christen moet een kind worden in de gelovige aanvaarding van het Evangelie. Maar het heeft niets te maken met kinderen in het verstand. Paulus waarschuwt er juist tegen dat we niet als de kinderen omgevoerd moeten worden met allerlei wind van leer (Ef. 4:14). Lees elke tekst in het juiste verband. De gemeente zou moeten bestaan uit leraars (Hebr. 5:12) en het is verwijtbaar dat de apostel zich steeds maar weer moet beperken tot de eerste beginselen. "Een ieder die de melk deelachtig is, die is onervaren in het Woord der gerechtigheid; want hij is een kind" (5:13).

Als het ziekenhuis een voor-

lichtingsavond organiseert over kanker, dan zal er in ieder geval één categorie hoorders zijn die goed begrijpen wat de spreker bedoelt. Dat zijn dan diegenen die persoonlijk lijden aan die kwaal. Als u kerngezond bent, zullen uw gedachten al snel afdwalen. Breng dat nu maar over op de kerkdienst. Als de preek gaat over verloren schapen en u voelt u geestelijk gezond en krachtig, dan voelt u zich niet aangesproken. Dat is ook te begrijpen. Uw nood is dan dat u uw nood niet voelt. Laodicea had vijf ernstige tekorten, maar het ergste was dat zij dat niet wisten. Dus zal de preek deze onwetendheid moeten wegnemen. Daar bent u goed mee. Het is goed als men u midden in de nacht wekt met de boodschap dat uw huis in brand staat. We mogen de mensen niet rustig verder laten slapen, maar we zullen hen moeten wakker schudden. Houd daarmee aan tijdig en ontijdig. En

dan zegt de apostel niet: bemoeidig en vertroost, al is dat ook aan de orde. Maar hij zegt: "Wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer" (2 Tim.4:2). Moet dan alles maar krampachtig blijven zoals het is? Waarom eigenlijk niet? Het mag geen kramp zijn. Maar het is er de tijd niet naar om allerlei bakens te verzetten en vormen te veranderen. Velen verwachten daar alles van. Deze actie getuigt van innerlijke vervreemding van de kern van de zaak. Hoe moet een moeder tegemoet komen aan de wens van haar gezin als dat elke ochtend weer een ander ontbijt van haar vraagt? Vroeg of laat leidt dat tot minder krachtig voedsel. Het ergste is dat de kinderen daardoor verkeerd opgevoed worden. Paulus spreekt over de kern van zijn prediking als volgt: "Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd. En ik was bij

ulieden in zwakheid, en in vreze, en in veel beving. En mijn rede, en mijn prediking was niet in bewegelijke woorden der menselijke wijsheid, maar in betoning des geestes en der kracht" (1 Cor.2:2-4). He is te vrezen dat wij dikwijls bezig zijn met bewegelijke woorden van menselijke wijsheid. Dan is het eind zoek. Hij noemt de prediking een zaak van zwakheid, vrees en beving. Dan heb je niet veel te bieden. Maar hij wist van Geest en kracht en dat kwam openbaar. Als we nu druk zijn met menselijke wijsheid, wijkt Gods Geest. Dat beleven we in deze tijden. Leer hier echter dat betoning van Geest en kracht alle zwakheid en vrees verbant. En dan gewoon maar zien wat ervan komt en wat de Heere ermee doen zal. Net als de zaaier op het veld. Dat is de enige mogelijkheid voor ons om kerk te zijn en te blijven.

P. Roos

Als de preek gaat over verloren schapen en u voelt u geestelijk gezond en krachtig, dan voelt u zich niet aangesproken.

Sprekend verleden

Arnoldus Rotterdam

Arnoldus Rotterdam leefde van 1718-1781. Hij werd geboren in Amsterdam. In Leiden studeerde hij theologie. Hij werd predikant in Zuilen in 1741. In 1755 werd hij herder en leraar te Steenwijk. Rotterdam schaarde zich achter de predikanten Alexander Comrie en Nicolaus Holtius in hun strijd voor de handhaving van de gereformeerde belijdenis. Velen zullen zijn verklaring van de Nederlandse geloofsbelijdenis kennen: "Zions roem en sterkte." Aan dit boek over de Nederlandse geloofsbelijdenis ligt een serie preken ten grondslag die Rotterdam heeft gehouden in de gemeente van Zuilen. Van de hand van Arnoldus Rotterdam verschenen ook een aantal prekenbundels.

Prediking

We willen u iets doorgeven uit een preek over Jesaja 42:16 uit zijn boek 'De voortreffelykheid en de gelukzaligheid van des Heeren volk' Amsterdam 1751. De tekst luidt als volgt: 'En Ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben. Ik zal hen doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken en het kromme tot recht; deze dingen

zal Ik hun doen en Ik zal hen niet verlaten.' Het gaat mij dan met name over de uitgebreide toepassing. Soms wordt beweerd dat niet elke preek een toepassing behoeft. Als we dat zouden onderschrijven zijn we niet inde lijn van Reformatie en Nadere Reformatie. Ook de Gereformeerde Homiletiek van dr. T. Hoekstra spreekt in dit opzicht duidelijke taal. We lezen dienaangaande op blz. 299 "De toepassing is een onmisbaar deel

van de preek. Zij kan niet weggelaten worden, omdat zij behoort tot het 'lichaam' van de preek. Zonder toepassing is de preek geen ware bediening des Woords meer." Er zou meer over te schrijven zijn, maar dat doen we niet omdat ds. Hoefnagel in zijn vragenrubriek hierop verder ingaat. Uit de toepassing op bovengenoemde preek over Jesaja 42:16 blijkt dat Rotterdam niet alle kerkmensen als ware gelovigen ziet. Niet alle kerkleden delen in het ware geloof en wandelen op de weg der godzaligheid. We lezen het volgende:

"De kerk is vol *blinden* die niet weten hoe arm, blind, jammerlijk en naakt ze zijn; vol zorgeloze blinden, die zichzelf vrede beloven, hoewel zij naar het goeddenken van hun harten wandelen; vol ongelovige blinden die, hoe krachtig de Heere ook betuigt, niet geloven dat zij oud zijnde andermaal

Soms wordt beweerd dat niet elke preek een toepassing behoeft.

Column

“Zeer heerlijke dingen...”

Noordeloos. Doorgaans een rustig boerendorp in de Alblasserwaard. Vanavond was ik er. Met veel anderen. De kerk aan de Noordzijde was vol. Zo rustig was het er dit keer dus niet. Maar daar was ook een aanleiding voor. De nieuwe dominee, afkomstig van Urk, deed er intree. Na bevestigd te zijn door zijn broeder, dat laatste niet alleen naar het vlees. Thuisgekomen herinner ik me een verplichting die nog openstaat: het schrijven van een column voor ons blad. Het ligt voor de hand: waarover anders dan over de dienst van vanavond.

Het is nogal even een woord dat de profeet Jona ontvangt om te preken tot de mensen van de heidense stad Ninevé. Nu opnieuw als hij van zijn vluchtweg is terug gebracht. Nee, hij kan er niet meer omheen. Wat zegt de Heere hem? “Predik tegen haar de prediking die Ik tot u spreek!” Niet anders dan dat! Het Woord dat Ik je opdraag, heb je te preken! De inhoud van die prediking? Het aanstaande oordeel! “Nog veertig dagen en Ninevé zal worden omgekeerd!” Is dat evangelie, dat scherpe woord? Ja, dat is evangelie. En de mensen van Ninevé hebben het begrepen ook. Namelijk in de lijn van het apostolisch vermaan: “Acht de lankmoedigheid onzes Heeren zaligheid!” Zo leidde dit woord tot hun bekering.

Bracht de bevestiger zijn hoorders in Ninevé – de intredende dominee reisde in zijn preek door naar Jeruzalem. Het Jeruzalem van psalm 87. Daarin worden over Sion, de stad van God, heerlijke dingen gezegd. Over haar fundament; die is op de bergen der heiligheid. Over haar poorten; die worden door de Heere bemind. En wie zijn er de inwoners? Mensen die je er niet zou verwachten. Uit Egypte en Babel, allebei verdrukkende volken. Filistijnen, Tyriërs en Moren, over wie de Bijbel ook niet veel goeds zegt. Maar de Heere Zelf schrijft ze in. “Die en die is daarin geboren...” Gods kerk leeft van het wonder van Gods genade. “Ik zal...!”, aldus deze Psalm.

Het kon niet missen. In deze dienst werd ook opa Kok (wijlen ds. R. Kok sr.) enkele keren geciteerd. Het was vooral door de andere sprekers. Uit het geheugen aangehaald: “Liever zou ik sterven, dan dat ik tekort zou moeten doen aan de prediking van zaligheid voor zondaren.” Moge deze prediking met zegen voortgang hebben. In Noordeloos en elders...

J.M.J. Kieviet

moeten geboren worden zullen zij het Koninkrijk Gods ingaan. Hoogmoedige blinden, die door zuurdeeg van inbeelding over hun werken, opgeblazen met de Farizeeërs, in veel verwondering wel vragen durven: Zijn wij dan ook blind? Spottende blinden, die in het midden van hun beklaglijke blindheid nog lasteren dat wat zij niet zien noch begrijpen kunnen. Hardnekkige blinden, die tegen alle waarschuwing in ongehoorzaam en onwillig blijven, om Christus Jezus, de ware Medicijnmeester der zielen, te zoeken.” Ook schrijft Rotterdam over onwetende mensen die niet de minste kennis van de weg der gerechtigheid bezitten. Velen spannen zich alleen maar in voor aardse en vergankelijke dingen zonder met het ene nodige bezig te zijn.

Rotterdam *waarschuwt* hen eerlijk. Hij wijst hen op hun dwaasheid: “O, onsterfelijke zielen, kan de dwaasheid wel groter zijn dan dat men de aarde boven de hemel, de duisternis boven het licht, de vreugde der wereld boven de kroon der heerlijkheid, het nietige schepsel boven de algenoegzame Schepper zoekt en stelt? Zult u dit de Heere vergelden, dwaas en onwijs volk aan wie God zoveel goedertierenheden van der jeugd af aan gedaan heeft?” Rotterdam wijst eerlijk op het gevaar om te wandelen op een weg aan welks einde de dood en vernieling is. “Wat zou u zeggen van een mens die, tegen alle waarschuwing in, vrolijk en welgemoed een weg opwandelde, aan welks einde een bende van straatschenders en moordenaars hem opwachtte, om zijn leven en goed te benemen? Nu, meet hier uw ongestalte bij af! U wandelt op wegen aan welks einde de eeuwige dood zal gevonden worden. De moordenaar van den beginne der wereld, de satan, gaat als een briesende leeuw rond om u, zoekende u te verslinden! (1 Petrus 5:8). Terwijl de Goddelijke stem van de hemel roept: ‘Maar die tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan; allen die Mij haten, hebben den dood lief’ (Spr. 8:36).” Rotterdam spoort hen tot

het volgende aan: “Zie, zo hebt u te handelen: zet u neer aan de weg, waar de Medicijnmeester voorbijgaat, om naar onze vrede te vragen; kom in Zijn heiligdom onder de ingestelde middelen der genade, met een biddend hart: Ontferm U mijner, ontferm U mijner! O, daar behaagt het de Heere het hart van Lydia te openen, om op alles acht te geven wat van Paulus aangaande de dingen van Gods Koninkrijk gesproken werd (Hand. 16:14).”

Er zijn hoorders die de *trekkende Hand des Heeren* voelen. Aangaande hen schrijft Rotterdam: “Voelt u des Heeren trekkende hand om u op de weg te zetten, aandoeeningen, ontroeringen over zonden, begeerten tot lezen, bidden, zingen, zucht en verlangen naar onderwijs in de wegen des Heeren en afkeer van uw voorgaande zondenwegen? O, volg deze trekking van God eenvoudig in het geloof op, zoals Abraham uit zijn vaderland is uitgegaan op het woord des Heeren, niet wetende waar hij komen zou (Hebr. 11:8). Zeg met de kerk: Trek mij, wij zullen U nalopen! (Hoogl. 1:4). O, dit kan ik u verzekeren naar het Woord Gods, als u lust hebt om langs deze weg uw zaligheid te zoeken: dat u niet tevergeefs zult bidden noch zoeken, maar al uw begeerten die in het geloof gelovig geschieden, zullen beantwoord worden! Er is nooit enig mens op aarde geweest die tevergeefs het aangezicht van de God Jakobs gezocht heeft. Zo spreekt de Heere: ‘Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden. Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden’ (Matth. 7:7, 8). Ja, wat zeg ik? Dit kan ik u verzekeren, dat u uzelf nooit beklagen zult deze weg van het geloof en paden van heiligmaking gezocht en gevonden te hebben, maar met een hart vol van verwondering en blijdschap zult u uitroepen: ‘Dankende den Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht. Die ons getrokken heeft uit de macht

der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon Zijner liefde' (Kol. 1:12,13)."

Ook Gods kinderen worden aangesproken. Zij worden aangespoord al meer de ogen te sluiten voor de dingen van deze wereld. "Zo moest uw ziel leren dagelijks meer de ogen te sluiten voor de wereld met haar begeerlijkheden, waar u voorheen zoveel heil in zocht, toen u onwils was en dwaalde in allerlei begeerlijkheden en onreinheden. Zij worden ook aangespoord het onder alle omstandigheden enkel en alleen bij de Heere te zoeken. Zij worden gewaarschuwd geen voedsel te geven aan hun overblijvende blindheid. Gods kinderen worden ook opgeroepen zich nabij de Heere te houden, want ze zijn niet bekwaam zichzelf te leiden.

Tenslotte *bemoedigt* Rotterdam Gods kinderen. "Zodoende, kin-

deren van God, zult u uw zielen vertroosten in al uw wegen. O, de Heere zal deze dingen doen, Hij zal u gedurig leiden en verkwikken om Zijns Naams wil! Is het dat u onder kruis en zwarigheden bent, Hij zal uw voeten staande houden op de weg des levens! Is het dat het geblaas der vijanden tegen u is, u zult bewaard worden tegen de paden des inbrekers. Is het dat u klaagt over uw zonden als een last op de weg, ziedaar, de Fontein is geopend tegen al uw zonde en onreinheid! Het Lam Gods is voor u geslacht, om al uw zonden weg te dragen. Is het dat u in veel smart en kleinachting leeft, geen nood, de Heere schat u tegen fijn goud, ja, als het zwart van Zijn oogappel. Is het dat u in veel tranen, zuchten, benauwdheid en donkerheid leeft het is maar een wolkje; het zal haast verdwijnen en uw zuchten in vrolijke gezangen veranderen. Is

het dat uw beste vrienden, in wie u veel vertrouwen stelde, u verlaten, o dat is werelds loon; de Heere zal u nooit verlaten. Is het dat u vreest voor de dood en de eeuwigheid, wees standvastig tot de dood; de bitterheid ervan is geweken. De Heere zal u leiden over de dood in een zalige eeuwigheid, waar u genieten zult verzadiging van vreugde voor Gods aangezicht en lieflijkheden in Gods rechterhand, eeuwig en altoos. Hoor de belofte van God, waarmee wij eindigen: 'Zij zullen niet meer honger en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte, want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen' (Openb 7:16 en 17). Amen."

A. van Heteren

Gods kinderen worden ook opgeroepen zich nabij de Heere te houden, want ze zijn niet bekwaam zichzelf te leiden.

Vragenrubriek

De toepassing

De volgende vraag is al enige tijd geleden gesteld. Het is een vraag over de prediking en dan met name over de toepassing. Moet elke preek een toepassing hebben? Het antwoord is ja!

Volgens Calvijn is een preek waarin de toepassing ontbreekt een dode preek. De predikant wordt geroepen Gods Woord te prediken. Maar hij preekt niet tegen de banken in de kerk, maar tegen de gemeente die onder het Woord vergaderd is. De prediker moet ervoor waken dat het Woord over de hoofden van de mensen heengaat, maar hij moet hen persoonlijk toespreken. Gods Woord is het uitgangspunt: Predik het Woord! Maar als bijvoorbeeld gesproken wordt over een van de zaligspelingen, laten we zeggen de eerste: Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen, mag de preek niet opgaan in slechts een beschrijving van wat een arme van geest is,

maar moet ook de vraag gesteld worden of men weet heeft van die geestelijke armoede. Gezegd moet worden wat het wel en wat het niet is. Ook hoe men een arme van geest wordt. En ook dat en hoe men dan deelt in de zegeningen van het Koninkrijk der hemelen. Zo wordt de prediker een middel in de hand van de Heilige Geest. Hij alleen immers maakt een zondaar wijs tot zaligheid? Hij is het immers Die de zondaar overtuigt en doet vallen voor het Woord? De prediker die slechts het oor kan bereiken, is afhankelijk van de Geest Die het hart kan bereiken. Maar als de prediker de toepassing nalaat, geen gewetensvragen stelt, nalaat om de zondaar te lokken tot het heil, gewoon vergeet de hoorder te waarschuwen voor het verderf, dan valt er dus zagezegd weinig toe te passen! Met eerbied gesproken. De Heilige Geest, Die in al de waarheid leidt, bedient Zich van de prediking, zowel in de

uitleg als in de toepassing ervan. Als de prediker als tekst 1 Johannes 2:2a kiest ("En Hij is een verzoening voor onze zonden") en in de preek het zoenwerk van Christus verkondigt, maar zonder te blozen deze woorden van toepassing acht voor heel zijn geliefde gemeente, en er dan, eveneens zonder schaamte aan toevoegt dat we dat nu moeten geloven, slaat hij de toepassing over en gaat hij trouwens ook mank in de uitleg van dit woord. Deze heerlijke woorden moeten toegepast worden. Weet u, weet jij dat je verzoend moet worden met God? Dat we niet kunnen sterven zoals we geboren zijn en met onze Maker verzoend moeten worden? Hebben we door het geloof onze schuld gezien? Hebben we ingezien dat wij met al ons poetsen en boenen onze ziel niet reinigen kunnen van het verderf, maar gewassen moeten worden in het bloed van het Lam? Weten we van de schrik des Hee-

De prediker moet ervoor waken dat het Woord over de hoofden van de mensen heengaat, maar hij moet hen persoonlijk toespreken.

En als men in dromenland is geweest, is men druk doende geweest de Heilige Geest uit te blussen.

ren, zodat we onze hoorders maar niet gewoon strelen en aaien als beminde gelovigen, maar bewegen tot het geloof! De prediker mag en moet de kracht van het bloed prediken en de gewilligheid van de Heere Die “van ’t verderf uw leven wil verschonen”. De algenoegzaamheid van Christus mag en moet gepreekt worden, zodat zelfs de grootste der zondaren met die ene moordenaar durft te vragen: Gedenk mijner...

Ik noem maar enkele gedachten, maar de gekozen tekst moet zeker worden toegepast.

De toepassing moet naar mijn bescheiden mening door heel de preek heen verweven worden. In de “Homiletiek” van prof. L.H. van der Meiden staat: “Vroeger volgde na de verklaring meest een woord van toepassing, om ‘daarmee te besluiten’, nadat ‘tot verpozing’ gezongen was. Als je die oude preken leest, met alle hoogachting voor de verheven inhoud (flutpreekjes waren het niet hoor) dan zie je dat er het gevaar was van herhaling. Onbekeerden werden apart aangesproken. Ik denk dan: zouden de onbekeerden nu massaal hun oren spitsen? Nu zijn zij immers aan de beurt? Maar als waarschuwingen voorspelbaar zijn, zowel wat woordkeus als plaats in de preek betreft, is er het gevaar van sleur en dringt het niet meer door. Moeten die dan niet gewaarschuwd worden? Jazeker. Maar moet dat dan aan het eind van de dienst? Als Gods Woord ontvouwd wordt is er immers aanleiding genoeg om zij die voor eigen rekening leven aan te spreken!

Zo vind ik het ook onjuist als je de dominee in de preek opeens “volk” hoort zeggen en Gods volk aangesproken wordt. Hoeven de anderen dan even niet te luisteren? Is er dan tijdens de preek even een onderonsje tussen de prediker en het “volk”? Wie gaan er bij een dergelijke aanspraak rechttop zitten? Dat moeten dan wel diegenen zijn die weten tot het volk te behoren. Weet je dat dan altijd? Worden dan de verzekerden bedoeld? Heeft Gods kind dan altijd zekerheid? En horen de kleintjes en van verre staanden dan niet bij

het volk? Zij zullen er zich niet bij durven rekenen. Terwijl zij er juist bij horen!

Een preek moet een opbouw en een duidelijke lijn hebben; drie punten? Ik weet het niet, ik ben soms blij als ik drie punten kon vinden. Maar het Woord van God, zoals dat in een bepaalde tekst tot ons komt, moet duidelijk uiteengelegd worden, en bij die uitleg toegepast naar de hoorders. Zodat iedereen zich aangesproken kan

Persberichten

Jeugdappel –16

Op D.V. 17 april 2010 organiseert het LCJ voor de 12e keer het Jeugdappel –16. Het thema van deze bijeenkomst is: ‘Gods Koninkrijk ...’ In de deelthema’s denken we na over de betekenis van het Koninkrijk van God, hoe dat met de komst van de Heere Jezus gestalte heeft gekregen, hoe dat nog steeds vorm krijgt in mensenharten, over de tekenen der tijden en de wederkomst van de Heere Jezus.

De verschillende onderdelen van het programma zijn:

- Videopresentatie
- Deelthema 1: ... *is gekomen!* – ds. J.M.J. Kieviet
- Deelthema 2: ... *komt!* – ds. A. Th. van Olst

Verder is er veel samenzang, een muzikaal intermezzo en een speciaal magazine na afloop. Alle –16 jongeren zijn van harte welkom. Locatie: gebouw van de LEG, Schiphol-Rijk. Tijd: van 10 – 12 uur. Kijk voor meer info op www.lcj.nl of bel de jeugdwerkdadviseur (Marieke de Vries, 06-52583877).

Psalmzangdag in de Grote of St. Bavokerk te Haarlem

Op D.V. zaterdag 10 april 2010 wordt de jaarlijkse Psalmzangdag weer gehouden, ditmaal in de Grote of St. Bavokerk te Haarlem. Traditiegetrouw wordt de samenzang ook dit jaar weer op het orgel begeleid door Peter Eilander. De psalmen worden niet-ritmisch gezongen uit de berijming van 1773. Ds. G.J. van Aalst, predikant van de Gereformeerde Gemeente

weten. En als men in dromenland is geweest, is men druk doende geweest de Heilige Geest uit te blussen. Maar de prediker moet zijn verantwoordelijkheid weten, want het bloed van zijn hoorders wordt van zijn hand geeist. Is er niet meer te zeggen over de toepassing? O ja, veel meer. Maar dat bewaren we voor de volgende keer.

K. Hoefnagel

te Klaaswaal, zal de meditatie houden over de psalmen rond het thema ‘Uw huis en tempelzangen’. De Psalmzangdag is voor iedereen gratis toegankelijk. Wel wordt er gecollecteerd om de kosten te dekken. De middag begint om 13.30 uur en is rond 16.30 uur afgelopen.

Erdee-cardhouders ontvangen tegen inlevering van een coupon een gratis cd met hoogtepunten uit de Psalmzangdagen van de afgelopen jaren (max. 1 per gezin). Ook kunnen zij de cd van de Psalmzangdag van 2010 met korting bestellen. De coupons zijn te downloaden op www.erdeecard.nl.

Parkeertip:

U kunt uw auto het beste parkeren in een van de volgende parkeergarages: Appelaar, Raaks en Kamp. Ziet u er tegenop om zelf naar Haarlem te rijden? Bij voldoende belangstelling zullen er ook bussen naar Haarlem rijden met diverse opstapplaatsen door het gehele land. Voor meer info: www.psalmezangdag.nl.

“Hoe overgaarne deelt Hij de kruisweldaden uit aan de verslagenen van geest; tot rechtvaardigmaking en tot heiligmaking.”

G. Wisse,
De zeven kruiswoorden

Boekbesprekingen

Ds. J. Westerink, Mensen rondom Paulus, gebonden, 218 blz., € 15,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2239-2.

Dit boek gaat over dertig mensen die Paulus heeft ontmoet en die van betekenis zijn geweest voor hem. We lezen over hen in de Handelingen der apostelen en in de brieven van Paulus. Sommige mensen hebben een rol gespeeld in de vorming van Paulus, anderen waren zijn medewerkers en we komen een aantal stadhouders en koningen tegen aan wie Paulus het Evangelie heeft mogen verkondigen, als een vervulling van de belofte die Paulus bij zijn roeping ontving. Het eerste hoofdstuk gaat over de ouders van Paulus. Zij zijn van betekenis geweest voor de latere taak die Paulus mocht vervullen in het Koninkrijk van God en Christus. De Heere liet Paulus geboren worden uit deze ouders, in die stad en in die tijd. We lezen op blz. 14 en 15 "Tegelijkertijd zijn deze ouders, gegeven hun positie in Tarsus, middel in Gods hand geweest om Paulus toe te rusten voor zijn taak als heidenapostel en verkondiger van het Evangelie van de gekruisigde Christus aan heidenen, koningen en stadhouders. Paulus sprak goed Grieks, zonder accent, en hij was thuis in het denken van de inwoners van het Romeinse Rijk. Zo kon hij hen aanspreken in hun eigen taal en bereiken in hun eigen leef- en denkwereld. Het is mede aan de opvoeding van zijn ouders te danken dat Paulus de Joden een Jood en de Grieken een Griek kon zijn." De voorzienigheid van God gaat over alle dingen. Dat wordt treffend geformuleerd op blz. 15 "Lang voordat de vijandschap van de farizeeën tegen Jezus zich openbaart, ja, zelfs geruime tijd voordat het openbare optreden van Jezus onder Israël begint, is de Heere al bezig een instrument te vormen en te slijpen voor de dienst van Koning Jezus. In de verkondiging van het Evangelie van de Gekruisigde heeft iemand uit hun eigen kring een grote plaats ingenomen. Een man die kon

zeggen: 'Ik ben een farizeeër, de zoon van een farizeeër.' Het leek er helemaal niet op, maar God had hem uitverkoren. Daarom werd Paulus apostel der heidenen. Psalm 33 zingt: 'Niets kan Gods hoog besluit ooit keren.' Ook over Demas wordt een hoofdstuk geschreven met als titel "Demas, de deserteur." We lezen het volgende op blz. 203 "Mensen van het soort van Demas komen we in alle tijden tegen. In de bekende Christenreis van John Bunyan worden allerlei figuren getekend met heel mooie, symbolische namen. 'Christen' is natuurlijk de eerste van hen. Eén figuur in dat boek draagt echter zijn eigen naam: Demas. Dat heeft uiteraard iets te zeggen. Bunyan schrijft hoe deze man zich vlak langs het smalle pad bevindt, waarover de reizigers naar de Godsstad gaan. Demas exploiteert daar een zilvermijn en nodigt de reizigers uit er een kijkje te nemen. Ze zullen er niet minder van worden. De metgezel van Christen voelt er wel voor om op de nodiging in te gaan. Het is vlak naast het smalle pad, dus verdwalen kunnen ze niet. Maar Christen herkent Demas en waarschuwt zijn metgezel. Mensen achter hen die wel op de uitnodiging ingaan, zien ze nooit meer terug. Het blijkt levensgevaarlijk te zijn om met Demas mee te gaan. De boodschap van Demas is vandaag brandend actueel. We leven immers in een tijd van kerkverlating. Velen kiezen de weg van Demas. Ze geloven wel, maar vinden het niet nodig te wandelen op de smalle weg die naar de hemel leidt. In de tekening van de persoon van Demas worden wij voor hen gewaarschuwd. En wanneer we al bezig zijn de weg van Demas in te slaan met de gedachte dat het geen kwaad kan, dan klinkt in dit hoofdstuk een waarschuwing: Ga terug! Verlaat de weg van Paulus niet! Verlaat uw eigen weg en uw eigen gedachten en keer terug tot de Heere!" De auteur merkt op dat er over meer personen rondom Paulus geschreven zou kunnen worden. Hij heeft dus een keuze

moeten maken. Aan het einde van ieder hoofdstuk zijn gespreksvragen toegevoegd die het keurig uitgevoerde boek geschikt maken voor bestudering van Gods Woord op verenigingen, gesprekskringen en bijbelstudiegroepen. Meerdere vragen hebben een persoonlijke spits wat van betekenis kan zijn bij het mediteren over de geboden stof. We sluiten ons aan bij de wens van de auteur "De Heere zegene deze uitgave tot meerdere kennis van de Schriften en in die Schriften van Hem, Die in de prediking van Paulus centraal staat: de gekruisigde Christus."

Jan van Reenen, Vensters vol verhalen, de canon van Nederland, gebonden, 209 blz., € 24,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-2952-5.

De auteur schrijft met kennis van zaken. In 1986 verscheen van hem 'De grote geschiedenis van een klein land.' Een vierdelige serie die in 1998 nog werd herdrukt in twee delen. Het boek 'Vensters vol verhalen' is geschreven naar aanleiding van de zogenaamde canon van Nederland. Deze canon werd in 2007 gepresenteerd in de historische Ridderzaal in Den Haag. De inhoud van de canon bestaat uit 50 onderwerpen, vensters genoemd, die op de basisschool en in de onderbouw van het voortgezet onderwijs besproken dienen te worden. Jan van Reenen behandelt in zijn boek deze 50 onderwerpen of vensters. Elk hoofdstuk of venster bestaat uit drie onderdelen: allereerst wordt het verhaal verteld, vervolgens wordt beknopte historische informatie gegeven over het onderwerp en in het derde deel worden lijnen getrokken vanuit het onderwerp naar het heden. De vraag komt dan aan de orde wat er in onze tijd nog te zien valt van het betreffende onderwerp: gegevens over historische steden, kastelen, musea en andere bezienswaardigheden. Het is een waardevol boek dat een helder overzicht bevat van de geschiedenis van ons land aan de hand van de 50 behandelde onderwerpen. Op een pretti-

ge en toegankelijke manier wordt verteld over de geschiedenis van ons land. De schrijver legt accenten waaruit zijn eigen geschiedbeschouwing blijkt. Venster 20 gaat over Michiel de Ruyter – de schrik der zee. Beschreven wordt de slag tegen de Frans-Engels vloot op 12 augustus 1673. De Ruyter mocht de overwinning behalen. We lezen dan het volgende: “Aan het eind van de dag spreekt Michiel de Ruyter zijn mannen toe ‘Heden heeft de Heere heil in Israël gegeven, onze gebeden verhoord en voor ons gestreden. De zege is groot. Laten we Hem daar oprecht dankbaar voor zijn.’” De historische informatie plaatst de beschreven zeeslag in het raam van de tijd. De Engelsen zagen in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden een geduchte concurrent op handelsgebied. Een groot aantal zeeoorlogen werd gevoerd door Engeland tegen de Republiek. In 1672 en 1673 moest de Hollandse vloot drie keer slag leveren tegen de verenigde Frans-Engelse vloot. Driemaal mocht de overwinning behaald worden. Dan wordt opgesomd waar nog wat te zien is van Michiel de Ruyter. In Debrecen (Hongarije) staat een standbeeld omdat dertig predikanten die vanwege hun geloof naar de galeien verbannen waren door de Ruyter werden bevrijd. Ook wordt verwezen naar musea in Amsterdam, Den Helder, Lelystad en Vlissingen. Het is een goede zaak dat jong en oud zich verdiepen in de geschiedenis van ons land en volk. Wie zijn geschiedenis niet kent, moet haar overdoen. Het boek van Van Reenen kan heel goed op school gebruikt worden maar ook thuis kan het een bron van informatie zijn.

Andrea van Hartingsveldt- Moree, Brieven voor jou, Bijbellezende met kinderen, Deel 1 – Inleiding en Romeinen, gebonden, 99 blz., € 12,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-2920-4.

In dit boek worden goede aanwijzingen gegeven voor ouders en andere opvoeders om samen met kinderen stil te staan bij de inhoud van de Bijbel. De auteur studeerde pedagogiek en is moeder

van vijf kinderen. Eerder schreef zij de vierdelige serie ‘Komt kinderen!’ In het voorwoord op het boekje over de brief aan de Romeinen lezen wij op blz. 8 “De serie is bedoeld als materiaal voor ouders om te gebruiken bij het Bijbellezende met kinderen na de maaltijd, bij de dagsluiting of een ander moment van huisgodsdienst. Het te lezen Bijbelgedeelte is met opzet niet te lang en beslaat meestal zo’n tien tot twintig verzen. Het is aan te bevelen dat kinderen zelf meelesen uit een Bijbel. Ouders kunnen er ook voor kiezen dat de gezinsleden om de beurt een vers lezen. Dit bevordert het opletten en nadenken over het gelezen gedeelte. Na de uitleg volgt eerst een aantal kennisvragen, met name gericht op de jonge kinderen. Deze vragen kunnen ouders helpen om te begrijpen hoe het kind denkt. Tegelijk helpen ze kinderen om goed te luisteren en om datgene wat ze gehoord hebben in eigen woorden te zeggen. Daarna volgt een doe een denkvraag voor oudere kinderen om dieper op de stof in te gaan en deze te verbinden met het persoonlijk leven. “Vanaf tien jaar kunnen kinderen ook persoonlijk dit boekje gebruiken. Het is een goede zaak dat dit boekje over de brief aan de Romeinen is verschenen. Kinderen dienen immers niet alleen kennis te nemen van de inhoud van de evangeliebeschrijvingen in het Nieuwe Testament, maar ook van de inhoud van de brieven van Paulus. Al de Schrift is immers van God ingegeven en is nuttig tot lering voor jong en oud. Er zijn bijlagen opgenomen: een tijdbalk van het leven van Paulus en zijn zendingsreizen, een tijdbalk van de brieven van Paulus en kaarten van de zendingsreizen van Paulus. Om u een indruk te geven van de inhoud citeren we wat geschreven staat op blz. 41 “Elk onbekeerd mens zit in de gevangenis van de zonde. Hij kan er zelf nooit meer uit komen. Maar God heeft een plan bedacht om mensen te bevrijden uit deze gevangenis. Hoe? Door Zijn Zoon naar de aarde te sturen. In de Bijbelboeken Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes gaat het over het leven van de

Heere Jezus: Zijn geboorte, Zijn lijden, Zijn sterven, Zijn opstaan, Zijn hemelvaart. In de brief aan de Romeinen schrijft Paulus over de betekenis daarvan. De Heere Jezus was niet zomaar op deze aarde. Hij kwam om het weer goed (recht) te maken tussen de heilige God en zondige mensen. Mensen die eigenlijk levenslang in de gevangenis moeten zitten en de doodstraf hebben verdiend, kunnen vrij worden door de Heere Jezus. Hoe? Moeten ze daar hard voor werken? Nee, dat kunnen ze niet verdienen. Dat kunnen ze alleen maar krijgen. Uit genade. Alleen omdat God het wil. Weet je niet dat je gevangen bent? Bid of de Heere je ogen ervoor opent. Zit jij nog gevangen? Bid of de Heere je de sleutel laat zien. Ben je bevrijd? Dank er de Heere voor.”

Ds. E. Venema, Voeg u bij deze wegen, 10 preken, gebonden, 160 blz., € 18,95, Uitgeverij ‘De Ramshoorn’, Goes, ISBN 97890-76466-880.

Ds. Venema leefde van 1926-1981, was eerst predikant van de Chr. Geref. kerken en later van de Gereformeerde Gemeente. De titel van het boek is ontleend aan de preek over Filippus en de Moorman. Het is het tweede deel uit de prekenreeks van Gereformeerde Gemeenten ‘Het Gepredikte Woord’. De preek over Filippus en de Moorman is een nieuwjaarspreek. Om u een indruk te geven van de wijze waarop ds. Venema het Woord predikte, citeren we enkele regels uit de eerste preek. We lezen dan op blz. 11 “Ach medereiziger, waar kan ik blij mee zijn? Ik kan blij zijn met mijn doop en ik kan er blij mee zijn dat ik zeg: ‘Ik leg de hand op Gods Woord.’ Ik kan blij wezen met niets wat waarde heeft voor de eeuwigheid. Wat moet er dan gebeuren? U moet goed luisteren, wat Gods Woord zegt: het begint met de droefheid naar God. Het begint niet met blijdschap. Als de boog van God gespannen wordt, er wordt een pijl op gelegd, en die pijl treft in het hart, dan wordt er geen blijdschap geboren. Integendeel. Dan wordt mijn hart gebroken. Dan komen de tranen, dan leer ik schreien in mijn droefheid. Dan leer ik klagen. Ik leer

vragen, vragen of er nog een weg ter ontkoming is in het donkere heidenland bij die Moorman." In een preek over Matth 11:7b 'Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet, dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?' lezen we op blz. 86 "Als ik vandaag iets aan vrome christenen vraag, voelen ze zich eikenbomen der gerechtigheid. Ze twijfelen nooit. Dat is het niet. Johannes is een molshoop. Een eikenboom, maar nu een rietje in de wind heen en weer gedreven. Hij twijfelt. Er zijn vandaag mensen in de kerk die zeggen: 'Dominee, is twijfelen dan een kenmerk van genade?' Hebt u mij ooit horen zeggen dat twijfel een kenmerk van genade is? Nee! Maar dit wil ik u wel zeggen: iemand die nooit getwijfeld heeft, daar zult u aan moeten twijfelen of het wel waar is." Op blz. 88 wordt een sprekend voorbeeld aangehaald. "Vroeger stond in de gemeente van Driebergen de oude dominee Van Brummen. Een diep gelovig, eerwaardig mens. Hij zei in zijn preek: 'Als u een horloge hebt, het tikt en staat altijd op twaalf uur, weet u wat u ermee moet doen? Dan moet u het voor de mollen en vleermuizen werpen. Het is geen cent waard.' Begrijpt u het? Een klokje hebben, dat tikt. De ene keer op nul uur, de andere keer op een uur. Het ene ogenblik is het: 'Mijn God, U zal ik eeuwig loven', maar het volgende ogenblik kunt u wel onder het bed wegkruipen van schaamte. 'Heere, is het wel waar? Zou de Heere wel weten van mijn droevig lot? Ik twijfel aan het Woord. U hebt uw hand wel eens op de Bijbel gelegd en uitgeroepen: 'O, Heere, ik zal nooit meer twijfelen.' Het volgende ogenblik, als u uw hand eraf haalt, moet u uiroepen: 'Heere, het staat er niet meer.'

Het bestuur nodigt alle leden – en de kinderloze echtparen die tot de doelgroep behoren, maar (nog) geen lid zijn – uit om deel te nemen aan onze bijeenkomst op D.V. 24 april 2010 in de zaal van de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10 (tel.nr. 0345-582409)

Mevrouw J. Zwerus zal deze middag het volgende onderwerp behandelen:

Communicatie binnen het huwelijk

Agenda

14.30 uur	ontvangst
14.45 uur	opening
15.00 - 15.45 uur	lezing door Joke Zwerus getiteld "Communicatie binnen het huwelijk"
15.45 - 16.30 uur	pauze
16.30 - 17.15 uur	bespreking van stellingen en vragen in groepjes
17.15 - 17.30 uur	plenaire discussie
17.30 uur	Sluiting

Wij stellen het zeer op prijs voor de organisatie van deze middag als u zich aanmeldt via www.revoke.nl of info@revoke.nl of (0184) 630180. Uiterste aanmelddatum is 17 april 2010.

Voor de agenda:

De volgende (besloten) bijeenkomst staat gepland voor D.V.: **zaterdag 20 november 2010**

"Ja, dat is vrucht van het kruis; deze smeekbede zelf reeds: Heere, gedenk mijner. Niet slechts, niet zelfs in de allereerste plaats het antwoord van de Heere Jezus is vrucht. Neen, de eerste zucht, de eerste traan naar God, wat is het anders dan vrucht en weldaad uit het borgwerk van Christus? Niet slechts de verlossing met de dankbaarheid, maar ook de waarachtige ontdekking is genadewerk, uit de bediening van en door de Heere Jezus, Borg en bedienaar beide van het verbond der genade."

G. Wisse,
De zeven kruiswoorden

Ontvang BimBam gratis

Word abonnee van de GezinsGids en u krijgt kinderblad BimBam er gratis bij!

GezinsGids
CHRISTELIJK MAGAZINE VOOR HET GEZIN

“Onderwijzen in de voorzeide leer”

Regiobijeenkomsten voor kerkenraden, schoolbesturen en -directies, ouders van studenten en andere belangstellenden.

Meer informatie en aanmelding:
www.driestar-educatief.nl/regiobijeenkomsten
 of (0182) 54 03 33.

Driestar educatief

TALENT IN ONTWIKKELING

25 maart, *Apeldoorn*
 31 maart, *Goes*
 13 april, *Gouda*

Ingrediënten

- Lezing door Rens Rottier
- Groepsgesprekken over opvoedingsondersteuning, christelijke identiteit, persoonlijke ontwikkeling van studenten en relatie gezin-kerk-school

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
 Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
 2959 AC Streefkerk.
 Telefoon: 0184-669116.
 Fax: 084-2220131.
 Email: pand@solcon.nl
 Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
 Abonnementsprijs € 12,50 per jaar.
 Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 10 dollar per jaar.
 Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
 Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Voor iedere gelegenheid damesmode, juniormode en herenmode

Nieuw: shop
 modemerken online;
www.kleinkleding.nl
 Gratis verzending

Unieke collectie
 trouwkostuums

Ook verhuur van jacquets

KLEIN
 K L E D I N G

Slidrecht Kerkbuurt - 0184 49 10 10 • ma. gesloten - do. koopavond

Stichting steun
**Messias
 belijdende
 Joden**

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
 Ds. G. Bouw
 Tel.: 0172 - 470040
 E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de
 evangelieverkondiging
 door Messiasbelijdende
 Joden in Israël

Stort uw gift
 op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
 of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
 of diaprojectie op uw gemeentevergadering
 of verenigingsavond

Wegens annulering

TE HUUR

midden in Drenthe stacaravan
 3/7 tot 17/7 prijs € 360,- p. week

www.campingdebeukenhof.com

0528-331246

Mbumba Zendingsdag 's-Hertogenbosch

De 47^e zendingsdag van de stichting Mbumba Zending wordt D.V. gehouden op vrijdag 30 april 2010, Koninginnedag, in de Brabantshallen te 's-Hertogenbosch, Diezekade 2, aanvang 10:30 uur.

Spreekers:

's morgens: 10:30 - 12:30

1. Ds. Tj. de Jong, Staphorst, opening.
2. Ds. M. Mloyi Zenka, Zimbabwe.
3. Ds. M. Krijgsman, Arnhem.

Pauze: 12:30 - 14:00 uur

Spreekers 's middags: 14:00 - 16:00

1. Ds. Th. L. Zwartbol, Wekerom.
2. Dhr. A. B. den Breejen, Werkendam, vertelling.
3. Ds. A.C. Rijken, Gameren, sluiting.